

Sygn. akt VII U 3133/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 stycznia 2019 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : SSO Anna Głowacka

Protokolant : st. sekr. sądowy Szymon Olesiński

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2019 roku w Krakowie

na rozprawie

sprawy (...) spółka jawna

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

przy uczestnictwie L. C.

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia

na skutek odwołania (...) spółka jawna

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

z dnia 8 września 2017 roku nr (...)

I. oddala odwołanie

II. zasądza od (...) spółki jawnej na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. kwotę 180 , 00 zł. (słownie : sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 3133/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 września 2017 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. stwierdził, że zainteresowany L. C., jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o świadczenie usług u płatnika składek (...) spółka jawna, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowym, w okresach: od 7 stycznia 2013r. do 30 grudnia 2013r., od 5 maja 2014r. do 31 października 2013r., od 20 stycznia do 10 kwietnia 2015r. oraz od 3 sierpnia 2015r. do 30 września 2015r. od 1 lipca 2016r. do 20 lipca 2016r. i od 3 października 2016r. do 30 grudnia 2016r. Jednocześnie Zakład ustalił dla L. C. podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne, rentowe, wypadkowe i zdrowotne w wysokości i za okresy wskazane w decyzji.

W uzasadnieniu decyzji Zakład podał, iż w okresach wymienionych w decyzji zainteresowana wykonywała prace na rzecz strony odwołującej się, na podstawie umów o świadczenie usług, do których zgodnie z przepisami k.c. stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, a zatytułowanych jako umowy o dzieło. Przedmiotem zawartych umów było wykonanie według instrukcji, na zamówienie zamawiającego symetyzatorów I-V oraz symetyzatorów PM. Na podstawie rachunków ZUS ustalił, iż L. C. otrzymał wynagrodzenie za cały okres wymieniony w zaskarżonej decyzji w

wysokościach wykazanych w decyzji, które stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu wykonywania ww. umów. Termin realizacji umów we wszystkich umowach został określony jako ustalony przez zamawiającego według bieżących potrzeb firmy. Nie dokonywano odbioru wykonywanych prac, a ryzyko wykonaniu umowy obciążało spółkę. Strona odwołująca oprócz materiałów zapewniała również narzędzia. W przypadku awarii dokonywała napraw lub wymiany narzędzi. Nie można poddać dzieła sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych, gdyż strony nie określiły w umowie cech i parametrów dzieła, a określiły jedynie pracę, która ma być wykonana. Realizacja umów polegała na wykonywaniu powtarzalnych, odtwórczych czynności, wykonywaniu zadań związanych z bieżącą, branżową działalnością spółki w sposób ciągły, czynności niewymagających jakichkolwiek specjalnych kwalifikacji. Instrukcja lub wzór był potrzebny tylko przy pierwszym wykonaniu elementu czy pracy. Wykonanie określonej czynności (szeregu powtarzających się czynności) bez względu na rezultat jaki ona przyniesie jest cechą charakterystyczną dla umów zlecenia. Mając powyższe na uwadze Zakład uznał, iż czynności wykonywane w ramach zawartych umów noszą znamiona umów o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy o zleceniu.

(...) spółka jawna zaskarżając decyzję w całości domagało się jej zmiany i stwierdzenia, że L. C. nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w okresach wskazanych w decyzji i w związku z tym brak jest obowiązku odprowadzania składek. Ponadto wniosła o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Strona odwołująca się zarzuciła naruszenie szeregu przepisów k.c. w szczególności poprzez błędne uznanie przez organ rentowy, że czynności wykonywane przez ubezpieczoną powinny być kwalifikowane, jako świadczenie pracy w ramach umowy o świadczenie usług podczas, gdy faktycznie realizował on umowy o dzieło, co w konsekwencji nie powodowało powstania obowiązkowo ubezpieczenia społecznego i obowiązku opłacania składek.

Strona odwołująca uzasadniając swoje stanowisko w sprawie, w sposób obszerny przedstawiła uzasadnienie zgłoszonych zarzutów. Ponadto przedstawiła rozważania uregulowań kodeksu cywilnego, orzecznictwa i doktryny w zakresie umowy o dzieło i umowy zlecenia, domagając się zmiany oceny umów poprzez uznanie, że są umowami o dzieło.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od odwołującej spółki kosztów procesu w sprawie, uzasadniając swoje stanowisko jak w zaskarżonej decyzji. Podniósł, iż zarzuty strony odwołującej się nie dają podstaw do uwzględnienia odwołania.

Zainteresowany L. C. popierał stanowisko strony odwołującej .

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Strona odwołująca się (...) spółka jawna – jako zamawiający (reprezentowana przez B. M.) zawarła z L. C. (jako wykonawcą) sześć umów nazwanych „umowa o dzieło”. Na podstawie zawartych umów ubezpieczony zobowiązywał się wykonać według instrukcji, na zamówienie zamawiającego symetryzatory I-V oraz symetryzatory PM w różnych ilościach od 200 sztuk do 3000 sztuk. Termin realizacji dzieł miał ustalić zamawiający tj. według bieżących potrzeb firmy. Dla wykonania dzieł spółka miała dostarczyć ubezpieczonemu materiały, a po zakończeniu dzieł wykonawca zobowiązany był rozliczyć się z otrzymanych materiałów oraz zwrócić te, których nie zużył. Zgodnie z postanowieniami zawartych umów wykonawca miał wykonywać prace we własnym lokalu. Ubezpieczony mógł powierzyć wykonanie „dzieł” osobie trzeciej, ale był odpowiedzialny za jej działanie jak za własne. Symetryzatory były podzespołami służącymi do montażu anten. Wszystkie elementy do pracy zapewniał zainteresowanemu właściciel firmy. Właściciel również odbierał gotowe symetryzatory. Złożenie symetryzatora jest czynnością prostą nie wymagającą szczególnej wiedzy i doświadczenia.

Zainteresowany w czasie spornych umów był emerytem. Kompleksowy System Informatyczny nie wykazywał innego już tytułu do ubezpieczenia.

Zamawiający strona odwołująca miał wypłacić wykonawcy kwotę wg rachunku złożonego przez wykonawcę. Podstawą ustalenia wynagrodzenia miała być ilość wykonanych sztuk. Spółka (...) zajmuje się produkcją anten i osprzętu

telewizyjnego. Spółka zatrudniała pracowników głównie na podstawie umów o pracę, a także umów zlecenia i umów o dzieło. Aktualnie spółka zatrudnia 9 osób na podstawie umów o pracę. W związku ze wzrostem zapotrzebowania na produkty zleca wykonywanie elementów firmom zewnętrznym.

dowód: umowy zawarte pomiędzy stroną odwołującą się, a zainteresowanym wraz z rachunkami do tych umów akta ZUS, zeznania odwołujących się: J. B. złożone w sprawie do sygn.. VII U 3063/17; zeznania zainteresowanego L. C. k. 27-28/.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach ubezpieczeniowych w tym umów zawartych pomiędzy stroną odwołującą się, a ubezpieczonym oraz rachunków do tych umów. Prawdziwość i autentyczność dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Ustaleń faktycznych sąd dokonał także na podstawie zeznań odwołujących się, które są jasne i logiczne oraz wzajemnie się uzupełniają. Z zeznań tych osób wynika, gdzie i jakie czynności ubezpieczona wykonywała na podstawie zawartych umów.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia charakteru prawnego umów zawartych pomiędzy stroną odwołującą, a zainteresowanym L. C. i w konsekwencji jakie to ma skutki w zakresie podlegania ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2017r. poz. 1383) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu podlegają, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, z zastrzeżeniem ust. 4, który z kolei stanowi, że osoby określone w ust. 1 pkt. 4 (zleceniobiorcy) nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu, jeżeli są uczniami gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych lub studentami, do ukończenia 26 lat.

Stosownie do art. 12 ust. 1 w.w. ustawy obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu. Takiemu ubezpieczeniu podlega się z tytułu między innymi umowy zlecenia. Obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne wykonujące pracę nakładczą oraz zleceniobiorcy - od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy (art. 13 pkt. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Nadto w myśl zaś art. 36 ust. 1 i 2 ustawy każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowemu podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych, zaś obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych osób określonych m.in. w art. 6 ust. 1 pkt. 1-4, spoczywa na płatniku składek.

O tym czy daną umowę należy zakwalifikować jako umowę o dzieło czy jako umowę o świadczenie usług decydują przepisy kodeksu cywilnego. W myśl art. 627 k.c. przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego (zindywidualizowanego) dzieła (dzieł), a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Starania przyjmującego zamówienie w umowie o dzieło mają doprowadzić w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu, za wynagrodzeniem zależnym od wartości dzieła (art. 628 § 1, 629, 632 k.c.). Umowa o dzieło zakłada swobodę i samodzielność w wykonywaniu dzieła, a jednocześnie nietrwałość stosunku prawnego, gdyż wykonanie dzieła ma charakter jednorazowy i jest zamknięte terminem wykonania. Przyjmuje się, że rezultat, o który umawiają się strony, musi być z góry określony, mieć samoistny byt obiektywnie osiągalny i pewny. Z chwilą ukończenia dzieła staje się ono niezależną od twórcy, autonomiczną wartością w obrocie prawnym. Ponadto, dzieło powinno być oznaczone jako wykonane na zamówienie, a zatem odpowiadające osobistym potrzebom, upodobaniom czy wymaganiom zamawiającego. Z kolei stosownie do art. 734 § 1 k.c. przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie

zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Przepisy o zleceniu stosuje się odpowiednio do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami (art. 750 k.c.). Wskazać należy, iż w odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienia (wykonawcy) doprowadziły do konkretnego, w przyszłości indywidualnie oznaczonego (oznaczonych) rezultatu (rezultatów). Umowa zlecenia nie akcentuje tego rezultatu jako koniecznego do osiągnięcia, nie wynik zatem (jak w umowie o dzieło), lecz starania w celu osiągnięcia tego wyniku, są elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia tj. przedmiotowo istotnym.

Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, iż na podstawie zawartych umów L. C. wykonywał określoną przez zamawiającego ilość sztuk symetryzatory I-V i symetryzatory PM . Wszystkie wykonane elementy wyglądały identycznie. Element taki nie miał samodzielnego zastosowania, stanowił część anteny telewizyjnej. W ocenie Sądu wytworzenie tego typu elementów nie zawierało żadnych czynności twórczych, na które miał by wpływ wykonujący je. Ubezpieczony nie decydował o kształcie elementów. Co prawda czynności ubezpieczonego prowadziły do powstania określonego skutku (wykonanie elementu anteny), to jednak skutki pracy były uzależnione wyłącznie od starannego działania wykonawcy. Wykonywanie symetryzatorów jest szeregiem czynności wykonywanych z należytą starannością. Nie występuje tutaj element twórczy ze strony ubezpieczonego. Zainteresowany nie musiał posiadać żadnych szczególnych umiejętności. Musiał być tylko „sprawny i precyzyjny”. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, iż L. C. wykonywał od kilkudziesięciu do kilkuset takich elementów. Zatem realizacja umów polegała na wykonywaniu powtarzalnych, odtwórczych czynności, które były związane z bieżącą, branżową działalnością w sposób ciągły. Celem umowy było uzyskanie takich samych elementów produkcyjnych dla zaspokojenia potrzeb produkcyjnych zakładu.

Odnosząc się do zarzutów strony odwołującej się wskazać należy że, bez znaczenia pozostaje okoliczność iż, sporne umowy zostały nazwane „umowami o dzieło”, gdyż nazwa umowy z wyeksponowaniem terminologii służącej podkreśleniu wybitnie charakteru umowy jako umowy o dzieło, nie jest elementem decydującym samodzielnie o rodzaju zobowiązania, w oderwaniu od oceny rzeczywistego przedmiotu tej umowy i sposobu oraz okoliczności jej wykonania (Tak: wyrok SA w Wrocławiu z dnia 06.06.2012r. III AUa 377/12). Zdaniem Sądu zarówno treść jak i sposób wykonania przedmiotowych umów wskazują na fakt, iż były to umowy o świadczenie usług, do których stosuje się odpowiednio przepisy KC o zleceniu. Zdaniem Sądu celem zawarcia umów było obejście przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zobowiązujących do opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

Tym samym skoro pomiędzy ubezpieczoną, a odwołującą spółką doszło do zawarcia umów o świadczenie usług, to uzasadnionym było objęcie L. C. ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi i wypadkowym zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, o czym prawidłowo orzekł organ rentowy w zaskarżonej decyzji.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku na mocy powołanych przepisów i na zasadzie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.